

შინამეურნეობის სტატისტიკის მიკრო და მაკრო ასპექტები

მარინა მინდორაშვილი

ეკონომიკის აკადემიური დოქტორი,
ივანე ჯავახიშვილის თსუ
ასოცირებული პროფესორი

შინამეურნეობის კვლევა როგორც მიკრო, ასევე მაკროეკონომიკური ჭრილით, საკმაოდ რთული ამოცანაა. სტატიაში განხილულია შინამეურნეობის სტატისტიკური შესწავლის მიმართულებები, როგორცაა: მოსახლეობის აღწერა, ეროვნულ ანგარიშთა სისტემა, შინამეურნეობის კეთილდღეობა(სიმდიდრე). აქ გამოყენებული კატეგორიების უმრავლესობა ერთმანეთთან შესაბამისობაშია, თუმცა, არსებობს გამონაკლისებიც, რაც სირთულეებს ქმნის. ასეთია გრძელვადიანი მოხმარების საგნების განსაზღვრა ეროვნულ ანგარიშთა სისტემასა და შინამეურნეობის კეთილდღეობის მიკრო სტატისტიკაში.

საკვანძო სიტყვები: შინამეურნეობა; გრძელვადიანი საგნების კონცეფცია; წარმოების საზღვრები ეროვნულ ანგარიშთა სისტემაში; შინამეურნეობის კეთილდღეობის კონცეფცია.

სტატისტიკა შინამეურნეობას სხვადასხვა ჭრილით განიხილავს, რაც ხშირად ართულებს შინამეურნეობის მაჩვენებლების შესაბამისობას. ამასთან, ფაქტობრივად, მუდმივი განახლების პროცესშია შინამეურნეობის სტატისტიკური კვლევის მეთოდოლოგიაც, რაც სტატისტიკის ბუნებიდან გამომდინარეობს: იცვლება ინდიკატორები, გაზომვის მეთოდები, დეფინიციები, კლასიფიკაციები და ზოგადად სტატისტიკური სტანდარტები. თუმცა, შინამეურნეობა ყოველთვის უმნიშვნელოვანეს კატეგორიად რჩება როგორც მოსახლეობის, ისე შრომის, ცხოვრების დონისა და ეროვნულ ანგარიშთა სისტემის სტატისტიკებისთვის.

„შინამეურნეობის“, როგორც სტატისტიკური კატეგორიის პრიორიტეტულობა, უპირველესად მოსახლეობის საყოველთაო აღწერის მეთოდოლოგიას უკავშირდება. 2002 წლის აღწერისას საქართველოში მიზანშეწონილად იქნა მიჩნეული სტატისტიკური დაკვირვების ერთეულად ადრე ტრადიციულად მიღებული „ოჯახის“ ნაცვლად გამოყენებულიყო „შინამეურნეობა“. ეს პრინციპული ცვლილება სტატისტიკის სფეროს განვითარების ერთიანმა მიმართულებამ და საერთაშორისო შესადარისობის პრინციპმა განაპირობა, რადგან ამ დროისთვის ქვეყნების უმრავლესობა მოსახლეობის აღწერებსა და კვლევებში „შინამეურნეობას“ იყენებდა დაკვირვების ობიექტად.

გაეროს რეკომენდაციის შესაბამისად, მოსახლეობის 2014 წლის აღწერის დროსაც საქართველოში დაკვირვების ერთეულს „შინამეურნეობა“ წარმოადგენდა. ამ აღწერის მიხედვით ქვეყანაში 1109,0 ათასი კერძო შინამეურნეობა დაფიქსირდა. კერძო(ინდივიდუალურ) შინამეურნეობებში მუდმივად მცხოვრებთა რიცხვმა 3702,1 ათასი კაცი, ანუ ქვეყნის მოსახლეობის 99,7% შეადგინა, ხოლო მოსახლეობის უმნიშვნელო ნაწილი (0,3%) ინსტიტუციურ დაწესებულებებში (მაგალითად, პენიტენციურ დაწესებულებებში, ხანდაზმულთა სახლებში, მონასტრებში და სხვ.) ცხოვრობდა. აღწერამ აჩვენა, რომ კერძო შინამეურნეობათა რაოდენობა 2002 წლის აღწერასთან შედარებით 10,8 პროცენტით შემცირდა.[1 გვ.11].

აღწერის კითხვარში „ოჯახი“ შეიცვალა უფრო ტევადი ცნებით „შინამეურნეობა“, შესაბამისად, აღწერის პროგრამით პირველი კითხვა შეეხება ნათესაურ დამოკიდებულებას შინამეურნეობაში და არა ოჯახში პირველად ჩაწერილი პირის მიმართ.

„შინამეურნეობის“ და „ოჯახის“ კონცეფციები ურთიერთდაკავშირებულია, თუმცა, მათ შორის სამი მნიშვნელოვანი განსხვავებაა: პირველი, შინამეურნეობა შეიძლება ერთი ადამიანისგან შედგებოდეს, ხოლო ოჯახში მინიმუმ ორი წევრი მაინც უნდა იყოს; მეორე, შესაძლებელია, შინამეურნეობის წევრები არ იყვნენ ერთმანეთის ნათესავები, ხოლო ოჯახი ნათესავებისგან შედგება და მესამე, ოჯახი იმ წევრებსაც მოიცავს, რომლებიც ჩვეულებრივ ცალკე ცხოვრობენ ან მუდმივად არ იმყოფებიან შინამეურნეობაში.

„შინამეურნეობა“ გულისხმობს პირთა ერთობლიობას, რომელიც ექვემდებარება ერთ საცხოვრებელ ერთეულზე ერთობლივი ცხოვრების საერთო წესებს და ერთმანეთთან დაკავშირებულია საერთო ზიუჯეტითა (ან მისი ნაწილით) და ნათესაური ან არანათესაური ურთიერთობით. ის შეიძლება შედგებოდეს ერთი პირისგანაც, რომელიც წინა აღწერებში აღიწერებოდა როგორც „მარტოხელა“. შინამეურნეობის ეს ძირითადი კონცეფცია ფაქტობრივად გაზიარებულია მრავალი სტანდარტის (გაეროს მსოფლიოს მოსახლეობის აღწერა, მოსახლეობის აღწერის გაეროს ევროპის ეკონომიკური კომისია, შრომის სტატისტიკის საერთაშორისო კონფერენციის(ICLS) მიერ მიღებული შინამეურნეობების შემოსავლებისა და ხარჯების სტანდარტები, კანბერის ჯგუფის სტანდარტები შინამეურნეობების შემოსავლების სტატისტიკის შესახებ, ევროარეში შინამეურნეობების ფინანსებისა და მოხმარების კვლევისა და ეროვნულ ანგარიშთა სისტემის სტანდარტები)[2,3,4,5,6,7] მიერ, თუმცა არსებობს მათ შორის განსხვავებებიც, რაც დაკავშირებულია შემდეგ ფაქტორებთან:

- რესურსების დეტალური სპეციფიკაცია, რომელთა გაზიარება უნდა ხდებოდეს მრავალი პირისგან შემდგარი შინამეურნეობის შემთხვევაში;

- უნდა შეიზღუდოს თუ არა მრავალი პირისგან შემდგარი შინამეურნეობა მხოლოდ ერთი საცხოვრისით;
- ხდება თუ არა ინსტიტუციებში მცხოვრებ პირთა შეტანა შინამეურნეობის კონცეფციაში;
- ხდება თუ არა შინამეურნეობების სხვადასხვა კატეგორიის იდენტიფიკაცია და როგორ ხდება მათი განსაზღვრა (მაგ. კერძო ანუ ინდივიდუალური და ინსტიტუციური შინამეურნეობები);
- რამდენად ხერხდება სტატისტიკის მიერ შინამეურნეობის ცალკეული კატეგორიების მოცვა, და როგორ ხდება ცალკეული სასაზღვო შემთხვევების განხილვა.

აქ ვერ შევჩერდებით ყველა ფაქტორის განხილვაზე, ყურადღებას გავამახვილებთ მხოლოდ შინამეურნეობების კეთილდღეობის ანუ „სიმდიდრის“ კონცეფციაზე მიკრო და მაკრო ჭრილებში (ეროვნულ ანგარიშთა სისტემა). როგორც ცნობილია, ეროვნულ ანგარიშთა სისტემა შინამეურნეობებს ცალკე სექტორად განიხილავს.

ეროვნულ ანგარიშთა სისტემის მიხედვით, ქვეყნის ეკონომიკის სექტორებად დაყოფა განპირობებულია კორპორაციების, მთავრობისა და შინამეურნეობების განსხვავებული ქცევით: შინამეურნეობები გადასახადებს იხდიან კორპორაციებთან ერთად; მთავრობა ამ გადასახადებს იმისთვის იყენებს, რომ მომსახურება გაუწიოს როგორც მთლიანად საზოგადოებას, ისე მის ცალკეულ შინამეურნეობას; შინამეურნეობები და მთავრობა საბოლოო მომხმარებლები არიან და მათი დანახარჯები მიმართულია ადამიანური მოთხოვნილებების დასაკმაყოფილებლად; ყველა დასაქმებული შინამეურნეობას მიეკუთვნება და მათი შრომის ანაზღაურება შინამეურნეობების შემოსავლის მთავარი წყაროა [Mindorashvili Marine, 2018].

შინამეურნეობების სექტორი მოიცავს ყველა რეზიდენტ შინამეურნეობას. ეას-ის კონცეფციით, ფიზიკურ პირად განიხილება შინამეურნეობა ან შინამეურნეობის მიერ განხორციელებული საქმიანობა. ეასის კონცეფციით, შინამეურნეობა არის ერთ ჭერქვეშ მცხოვრები ადამიანთა ჯგუფი, რომელიც მთლიანად ან ნაწილობრივ იზიარებს შემოსავლებსა და სიმდიდრეს და კოლექტიურად მოიხმარს გარკვეულ საქონელსა და მომსახურებას, ძირითადად ბინას და საკვებს. კერძო შინამეურნეობებისგან განსხვავებით, ინსტიტუციური შინამეურნეობები აერთიანებს მოხუცებულთა სახლებს, საავადმყოფოებს (მაგ. ფსიქიატრიულს), საპატიმროებს, მონასტრებს და ა.შ., სადაც დიდი ხნის განმავლობაში უხდებათ ადამიანებს ცხოვრება.

მრავალი ადამიანისგან შემდგარი შინამეურნეობის ცალკეული წევრი დამოუკიდებელ შინამეურნეობად არ განიხილება. ბევრი აქტივი ან ვალდებულება შინამეურნეობაში შეიძლება ერთობლივად ეკუთვნოდეს ორ ან მეტ წევრს, თუმცა თითოეული მათგანის მიერ მიღებული შემოსავალი ყველა წევრზე ნაწილდება. ამასთან, გადაწყვეტილებები ისეთ დანახარჯებთან დაკავშირებით, როგორცაა საკვები და ბინა, კოლექტიურად მიიღება. ამიტომ, შეუძლებელია შინამეურნეობის თითოეული წევრისთვის ბალანსის ან სხვა რომელიმე ანგარიშის შედგენა ინდივიდუალურად. შესაბამისად, შინამეურნეობა მთლიანობაში (და არა მისი თითოეული წევრი) განიხილება როგორც ინსტიტუციური ერთეული.

შინამეურნეობების მფლობელობაში არსებული არაკორპორირებული საწარმოები ასევე განიხილება როგორც შინამეურნეობა. შინამეურნეობა ხშირად ემთხვევა ოჯახს, თუმცა შინამეურნეობის წევრები შეიძლება არ იყვნენ ერთი ოჯახის წევრები. შინამეურნეობის სიდიდე შეზღუდული არ არის და მრავალფეროვნებით ხასიათდება, რაც განპირობებულია საზოგადოებრივი, კულტურული, რელიგიური, კლიმატური, გეოგრაფიული, ისტორიული თავისებურებებით, განათლების დონითა და სხვა სოციალ-ეკონომიკური ფაქტორებით. შინამეურნეობაში დასაქმებული პირები, რომლებიც დამსაქმებლის საცხოვრისში ცხოვრობენ, არ მიეკუთვნებიან დამსაქმებლის შინამეურნეობას, რადგან მათი საბინაო და საკვების ხარჯები არ შედის დამსაქმებლის მოხმარების ხარჯებში.

ეას-ის კონცეფციით, მაკრო დონეზე ეროვნული სიმდიდრე განისაზღვრება როგორც ქვეყნის რეზიდენტი ინსტიტუციური ერთეულების აქტივების წმინდა ღირებულებათა ჯამი დროის კონკრეტული მომენტისთვის ანუ რაიმე თარიღისთვის. შინამეურნეობის სტანდარტული სტატისტიკური რეკომენდაციების მიხედვით, შინამეურნეობების კეთილდღეობა ანუ წმინდა სიმდიდრეც ანალოგიურად განისაზღვრება როგორც შინამეურნეობის მფლობელობაში არსებული აქტივების ღირებულებას მინუს ვალდებულებები რაიმე თარიღისთვის.[8, გვ.54] ეროვნული ანგარიშების დონეზე მიღებული აქტივებისა და ვალდებულებების განსაზღვრებებიც ასევე მისაღებია შინამეურნეობებისთვის მიკრო-დონეზე, თუმცა შინამეურნეობების სიმდიდრესა და მის განაწილებაზე მნიშვნელოვანი გავლენა შეიძლება მოახდინოს გრძელვადიანი მოხმარების საგნების თემამ. ეას-ში გრძელვადიანი მოხმარების საგნები განმარტებულია როგორც სამომხმარებლო საქონელი, რომელიც მრავალჯერ ან მუდმივად გამოიყენება წლის ან მეტი პერიოდის განმავლობაში, როგორცაა; ავტომობილები, სამზარეულოსა და სამრეცხაო მოწყობილობები, კომპიუტერი და გასართობი მოწყობილობები და მრავალი სხვა პერსონალური ნივთი თუ მოწყობილობა. ეას-ში გრძელვადიანი მოხმარების საგნები აქტივებს არ მიეკუთვნება (აქტივების ფლობით ან განკარგვით მისმა მფლობელმა უნდა მიიღოს ეკონომიკური სარგებელი), რადგან მომსახურების ის სახეები, რომელსაც ეს გრძელვადიანი მოხმარების საგნები უზრუნველყოფს, ეას-ის წარმოების საზღვრებში არ ჯდება (თუმცა, ეას ცნობს ასეთი მარაგების შესახებ ინფორმაციის საჭიროებას შინამეურნეობების დაზოგვისა და სიმდიდრის ანალიზის თვალსაზრისით)[7, პუნქტები 2.34, 3.46-3.47, 10.34, 13.93-13.94].

სახელდობრ, ეროვნული ანგარიშები არ განიხილავს წარმოების საზღვრებში შინამეურნეობის წევრების მიერ გაწეულ საშინაო და პერსონალურ მომსახურებას საკუთარი მოხმარებისთვის. ეს ნიშნავს, რომ ისეთი საქმიანობები, როგორცაა შინამეურნეობის წევრებისთვის საკვების მომზადება, მათი ტრანსპორტირება, სახლის დასუფთავება, ტანსაცმლის რეცხვა და ბავშვებისა და მოხუცების მოვლა, გამორიცხულია მშპ-დან, თუ ეს საქმიანობები არაანაზღაურებადია.

თავის მხრივ, ასეთი საქმიანობების გამორიცხვა მშპ-დან ეროვნული მონაცემების მიერ პრაქტიკული მოსაზრებების გამო მოხდა: სიმწიფეები, რაც თან ახლავს ასეთი საქმიანობების ღირებულების იმპლაცაციას და შედეგები, რაც შემდგომ შეიძლება მოჰყვეს მშპ-ის ვარიაციის ანალიზს. მაგალითად, ბევრ ქვეყანაში აუნაზღაურებელი მომსახურება ძირითადად ქალების მხრებზეა და ისევე მნიშვნელოვანია ზოგადად კეთილდღეობისთვის, როგორც ანაზღაურებადი მომსახურება, რომელიც წარმოების საზღვრებში ხვდება. ძირითადად, ამ მომსახურების გამორიცხვა პრაქტიკულ მოსაზრებებს უკავშირდება. მეტიც, ამ საქმიანობების შეტანა წარმოების საზღვრებში სხვა ინდიკატორების მნიშვნელობებსაც შეცვლიდა, როგორც არის შინამეურნეობის განკარგვადი შემოსავალი და საბოლოო მოხმარების დანახარჯები. ორივე ინდიკატორი აუნაზღაურებელი მომსახურების ტოლი ღირებულებით გაიზრდებოდა. შედეგად, მას, ვინც სამუშაოს დაკარგავდა, შეიძლება აღმოეჩინა, რომ მისი შემოსავალი იზრდება, რადგან სხვა დამატებითი აუნაზღაურებელი საქმიანობებიდან მიღებული შემოსავალი გადაამეტებდა მის დანახარჯებს ნაღდ ვალუტაში. მიუხედავად ამისა, საზოგადოების მეტი ინფორმირებულობის მიზნით, ზოგიერთი სტატისტიკური სამსახური აქვეყნებს ე.წ. სატელიტურ ანგარიშებს, რომლებშიც მოტანილია აუნაზღაურებელი საშინაო მომსახურების შეფასებები. ეს ანგარიშები დანართის სახით ახლავს ეროვნულ ანგარიშებს და გვიჩვენებს, თუ რის ტოლი იქნებოდა მშპ, თუ აუნაზღაურებელი საშინაო მომსახურება იქნებოდა მასში შეტანილი [10, გვ.76-79].

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, ეას-ის ძირითად სტრუქტურას შეიძლება დაემატოს სატელიტური ანალიზი, რომელშიც გამოყენებული იქნება ალტერნატიული კონცეფციები, როგორცაა წარმოების განსხვავებული საზღვრები ან აქტივების გაფართოება მასში გრძელვადიანი მოხმარების საქონლის ჩართვით. სატელიტური ანგარიშების ერთ-ერთი კონცეპტუალური ცვლილება უკავშირდება სწორედ გრძელვადიანი მოხმარების საქონელზე შინამეურნეობების დანახარჯების გადაკვალიფიცირებას ძირითადი კაპიტალის ფორმირებად. ამ ცვლილების საფუძველზე, გრძელვადიანი მოხმარების საქონელი უკვე კაპიტალური სახის მომსახურებას გაუწევს შინამეურნეობას, რაც შესაბამისად გაზრდის დაზოგვას. კვლევებმა აჩვენა, რომ ასეთი მიდგომა მნიშვნელოვნად ზრდის დაზოგვის ნორმას [8, პუნქტები 2.167, 29.6, 29.46-29.51, 29.152-29.155]. ამ საკითხის მნიშვნელობა უფრო ნათელი გახდება, თუ გავითვალისწინებთ შემდეგ გარემოებებს: კერძოდ, ევროსტატის უკანასკნელი მონაცემებით, ევროკავშირის მშპ-ის მეოთხედზე ცოტა ნაკლები - შინამეურნეობებზე (ძირითადად, საკუთარ სახლში ცხოვრების პირობითი რენტის სახით) მოდის. კორპორაციებსა და სახელმწიფო მართვის ორგანოებში წარმოებული დამატებული ღირებულების დიდი ნაწილი შინამეურნეობებისკენ მიემართება შრომის ანაზღაურებისა და სოციალური შენატანების სახით. ამიტომ, ეროვნული შემოსავლის მნიშვნელოვანი წილი შინამეურნეობებში რჩება, რაც შემდგომში მიღებული და გაცემული ტრანსფერტების სალდოს ხარჯზე განკარგვად შემოსავლად გარდაიქმნება. სწორედ ეს არის ის განკარგვადი რესურსი, რომელიც შეიძლება დაიხარჯოს საბოლოო მოხმარებაზე ან დაზოგვისთვის. სახელმწიფო მართვის ორგანოებთან ერთად, შინამეურნეობები მნიშვნელოვან თანხებს ხარჯავენ საბოლოო მოხმარებაზე, რაც ამცირებს მათ მონაწილეობას დაზოგვის პროცესში და ზრდის ფინანსური და არაფინანსური კორპორაციების წარმომადგენლობას ამ პროცესში. ევროსტატის მიხედვით, ინვესტიციების უდიდესი ნაწილი ეკონომიკის სექტორებიდან შინამეურნეობებზე (30%) მოდის ძირითადი კაპიტალის დაგროვების სახით. ეას-ის მიხედვით, შინამეურნეობების წმინდა დანაზოგი ინვესტიციების მთავარი შიდა წყარო და გრძელვადიანი ეკონომიკური განვითარების მამოძრავებელი ძალაა. [განგარიშები გაკეთებულია <https://bit.ly/2nHkY98> წყაროზე დაყრდნობით (ნანახია 14.08.2018)]

დღეისათვის, ქვეყნების უმეტესობა შინამეურნეობების კეთილდღეობის მიკრო დონეზე გაზომვის მიზნით აგროვებს ინფორმაციას გრძელვადიანი მოხმარების საგნების (მინიმუმ ავტომობილებისა და სხვა სატრანსპორტო საშუალებების) შესახებ. ზოგიერთი ქვეყანა გრძელვადიანი მოხმარების საგნებს არაფინანსური აქტივების კომპონენტად წარმოადგენს სიმდიდრის კლასიფიკაციაში. ასეთი ინფორმაცია ძალიან სასარგებლოა და მოიცავს სხვადასხვა ტიპის შინამეურნეობის ქცევას ეკონომიკური პირობებისა და პოლიტიკის ცვლილების ფონზე. ასეთი ინფორმაციის შეგროვება ასევე მნიშვნელოვანია აქტივების კონტექსტშიც, რადგან კერძო შინამეურნეობები საკუთარ გრძელვადიან მოხმარების საგნებს აქტივებად მოიაზრებენ, ხოლო მათი შესყიდვები შეიძლება ვალის აღებასთან იყოს დაკავშირებული. აღსანიშნავია, რომ შინამეურნეობების შეხედულება გრძელვადიანი მოხმარების საგნების „გააქტივებასთან“ დაკავშირებით ძირითადად ფინანსური ინსტიტუტებისა და სამთავრობო სააგენტოების მიერაა განმტკიცებული მათი ადმინისტრაციული ფუნქციების შესასრულებლად.

შინამეურნეობების შემოსავლების სტანდარტების მიხედვით რეკომენდებულია (როგორც კანბერის ჯგუფის სახელმძღვანელოს, ისე 2003 წლის ICLS-ის მიერ) გრძელვადიანი საგნების მომსახურების ღირებულების გაერთიანება შემოსავლის კონცეფციაში. პრინციპში, გრძელვადიანი საგნების განხილვა ხდება მფლობელის მიერ დაკავებული საცხოვრისის კონტექსტში, ანუ ეს საგნები განიხილება პირობითი არაკორპორირებული სა-

წარმოების აქტივებად, რომელთა გამოყენებიდან შინამეურნეობები სარგებელს იღებენ. ამ შემოსავლის გაანგარიშების დროს გაწეული მომსახურების ხარჯები გამოქვითება. ამ რეკომენდაციების მიუხედავად, ქვეყნების უმრავლესობაში შემოსავლის გაანგარიშება ამ ხერხით არ ხდება. საერთაშორისო შედარებების მიზნით, კანბერის ჯგუფი მიმართავს მომსახურების ხარჯების გამოქვითვის პრაქტიკას, შესაბამის რეკომენდაციას იზიარებს ICLS შემოსავლის საოპერაციო განსაზღვრის დროს.

რაც შეეხება გრძელვადიანი საგნების მოხმარების ხარჯებს, მათი გაანგარიშებაც ორი მიდგომით არის შესაძლებელი და ქვეყნებს შეუძლიათ საკუთარი არჩევანის გაკეთება. პირველი მიდგომით ხდება გრძელვადიანი საგნების შესყიდვის ღირებულების მიჩნევა მოხმარების ხარჯად (როგორც მოკლევადიანი მოხმარების საგნების შემთხვევაში), ხოლო მეორე მიდგომით - ხდება გრძელვადიანი საგნების მომსახურების შეფასება. მიუხედავად იმისა, რომ მეორე მიდგომა უფრო ესადაგება შემოსავლის კონცეპტუალურ განსაზღვრას და გრძელვადიანი საგნების „გააქტივებას“, ის ამასთანავე იმპუტაციების განხორციელებას მოითხოვს, რასაც ქვეყნების უმეტესობა არ აკეთებს. თუმცა, ანალიტიკური მიზნებისთვის აუცილებელია, რომ სტატისტიკის სამსახურებმა მოიპოვეთ ისეთი ინფორმაცია, რაც საშუალებას მისცემს მათ შეაფასონ გრძელვადიანი საგნების მომსახურების ნაკადები (მოსალოდნელი სამსახურის ვადისა და ღირებულების გათვალისწინებით).

სტანდარტის მიხედვით, შინამეურნეობის კეთილდღეობის მიკრო სტატისტიკაში გრძელვადიანი საგნები აქტივებად განიხილება, თუმცა, ის სხვა აქტივებისგან განცალკევებითაც უნდა აღირიცხოს, რაც განპირობებულია მისი გამოყენების შესაძლებლობით სხვადასხვა ანალიზში. განვითარებულ ქვეყნებში შინამეურნეობების კეთილდღეობის ინდიკატორების ანალიტიკური შესაძლებლობები ფართოდ გამოიყენება, რაც შესაბამისი სტატისტიკური მონაცემების ბაზაზე მიიღწევა. ამიტომ, აუცილებელია საქართველოში ამ ტიპის სტატისტიკის არსებობა.

ლიტერატურა:

1. მოსახლეობის 2014 წლის საყოველთაო აღწერის ძირითადი შედეგები. ზოგადი ინფორმაცია (28.04.2016), <https://bit.ly/2kvr2j9> (ნანახია 13.08.2018)
2. Principles and Recommendations for Population and Housing Censuses, Revision 2, published by the United Nations in 2008, paragraphs 1.442,1.448-1.455,1.461-1.468.
3. Conference of European Statisticians. Recommendations for the 2010 Censuses of Population and Housing, published by the United Nations Economic Commission for Europe(UNECE) in 2006, paras.158-170,478-492,592-595.
4. Household Income and Expenditure Statistics, Report II of the 17th International Conference of Labour Statisticians, published in 2003 by the International Labour Office, paras.181-185,193-195, resolutions 54-58.
5. Canberra Group Handbook on Household Income Statistics 2011, published by the UNECE, Boxes 3.2 and 6.1, and Section 3.3.1.
6. European Central Bank Household Finance and Consumption Network Core Output Variables, March 2011.
7. System of National Accounts 2008, paras.1.48,2.17-2.20,4.10-4.37,4.149-4.159,24.12-24.17,26.37-26.39.
8. OECD Guidelines for Micro Statistics on Household Wealth © OECD 2013.
9. მარინე მინდორაშვილი. შინამეურნეობების სექტორის საკვანძო მაჩვენებლების როლი მაკროეკონომიკურ ანალიზში. სამეცნიერო გამოცემა „სტატისტიკის სწავლება და სტატისტიკური კვლევები საქართველოში“, თბილისი, გამომცემლობა „უნივერსალი“, 2018, გვ.122-130 <https://bit.ly/2JU50Gn>
10. ფრანსუა ლოკიე, დერეკ ბლეიდსი. ეროვნულ ანგარიშთა სისტემა: როგორ ვისწავლოთ და გავიგოთ, ეთგო (ქართული თარგმანი) თსუ, 2015. <https://bit.ly/2jYlj0E>

Micro and Macro Aspects of Household Statistics

Marine Mindorashvili

Associate Professor, TSU

S u m m a r y

Household statistics is a complex task in both the micro- and macroeconomic contexts. The article discusses different issues in household statistics, such as the population census, the system of national accounts, household wealth. Most of used categories are in harmony with each other, but some create difficulties, such is definition of consumer durables in SNA and in micro statistics on household wealth.

Key words: household, concept of consumer durables, SNA's production boundary, household wealth concept.